

QISHLOQ HAYOTI № 18 (9129)-son

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси 1974-йил 1-январдан чиқа бoshлаган

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Ёшларнинг тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва бандлигига кўмаклашиш, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш ҳамда бўш вақтини мазмунли ташкил этишга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Ёшларни қўллаб-қувватлаш тизимини янада такомиллаштириш, уларнинг бандлигига кўмаклашиш, тадбиркорлик ғоя ва ташаббусларини рағбатлантириш, улар муносиб даромад олиши учун қўшимча шароитлар яратиш, бу борада олиб борилаётган ишларни янги босқичга олиб чиқиш, шунингдек, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини "Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустақамлаш йили" да амалга оширишга оид давлат дастури ижросини таъминлаш мақсадида:

1. Ёшларни тадбиркорликка жалб қилиш, уларни доимий иш билан банд қилиш, қўшимча даромад олиши учун қўлай шарт-шароитлар яратиш бўйича қуйидаги тартиб жорий қилинсин, унга мувофиқ: а) 2021 йил 1 майдан бошлаб: 2023 йил 1 январга қадар иш берувчиларга (бюджет ташкилотлари, давлат корхоналари, устав жамғармаси (капиталида) давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортиқ бўлган

журidik шахслар бундан мустасно) улар томонидан 25 ёшдан ошмаган ходимлар учун тўланган ижтимоий солиқ суммаси Давлат бюджетидан тўлиқ қайтариб берилди. Бунда, ижтимоий солиқ суммаси ёш ходимлар олти ой давомида узлуксиз меҳнат фаолиятини амалга ошириши шартли билан еттинчи ойдан бошлаб қайтарилади;

"Ёшлар дафтари"га киритилган ёшларга тадбиркорлик фаолиятини бошлаш ва ўзини ўзи банд қилишга зарур бўлган асбоб-ускуналар ва меҳнат қуролларини харид қилиш учун базавий ҳисоблаш миқдорининг 40 бараваридан кўп бўлмаган миқдорда "Ёшлар дафтари" жамғармалари ҳисобидан субсидия ажратилади;

"Ёшлар дафтари"га киритилган ишсиз ёшларни ишга қабул қилган тадбиркорлик субъектларига давлат мулкони ижарага олишда ижара тўловларидан 1-иловага мувофиқ имтиёзлар тақдим этилади;

б) 2021 йил 1 июндан бошлаб: "Ёшлар дафтари"га киритилган

тадбиркорлик фаолиятини бошлаш учун бино ва иншоотларни ижарага олган ёш тадбиркорларга бир йиллик ижара харажатларининг 30 фоизи, бироқ базавий ҳисоблаш миқдорининг 25 бараваригача бўлган миқдори "Ёшлар дафтари" жамғармалари ҳисобидан компенсация қилинади; профессионал таълим ташкилотларида тахсил олаётган "Ёшлар дафтари"га киритилган ёшларга улар ишлаб-чиқариш ёки хизмат кўрсатиш корхоналарида амалиёт ўтаган вақтида, бироқ олти ойдан кўп бўлмаган муддатда профессионал таълим ташкилотлари томонидан Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан базавий ҳисоблаш миқдорининг икки баравари миқдоридан ҳар ойлик субсидия ажратилади.

2. Молия вазирлиги (Т.А.Ишметов) икки ҳафта муддатда ўзи, йигирма олти ёшга тўлмаган фарзандлари ёки эри (хотини) профессионал таълим муассасаларида таълим олиши учун йўналтириладиган солиқ тўловларининг иш ҳақи ва бошқа даромадлари

суммасини жисмоний шахслардан олинмаган даромад солиғидан озод қилишни назарда тутувчи қонун лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

3. Белгилансинки, ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш учун қўлай шарт-шароитлар яратиш ҳамда уларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш мақсадида:

а) 2021 йил 1 июндан бошлаб: АТ "Халқ банки", АТ "Алоқа банк" ва "Микрокредитбанк" АТБ томонидан "Бир миллион дастурчи" лойиҳаси доирасида ўқув курсларини муваффақиятли тугатган ва сертификат олган ёшларга компьютер (шу жумладан, Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқарилмаган) харидлари учун базавий ҳисоблаш миқдорининг 25 бараваридан кўп бўлмаган миқдорда истеъмол кредитлари ажратилади. Бунда, истеъмол кредитлари бўйича фоиз тўловлари Давлат бюджетидан Ёшлар ишлари агентлигига ажратилган маблағлар ҳисобидан компенсация қилинади;

"Ёшлар дафтари"га киритилган ёшларнинг хорижий тиллар ва

умумтаълим фанлари бўйича нодавлат таълим ташкилотларида ўқиш харажатларининг 50 фоизи, бироқ умумий ҳисобда базавий ҳисоблаш миқдорининг 5 бараваригача бўлган миқдори ҳамда улар бўйича миллий сертификатлар олиш учун ўтказиладиган имтиҳонларни топшириш харажатлари Ёшлар ишлари агентлигига Давлат бюджетидан ажратилган маблағлар ҳисобидан компенсация қилинади;

"Меҳрибонлик" уйлари тарбияланувчилари ҳамда "Ёшлар дафтари"га киритилган ёшларнинг ҳайдовчилик курсларида ўқиш харажатлари базавий ҳисоблаш миқдорининг 4 баравари миқдоригача ва сафарбарлик чақирuvi резерви хизмати бадали Давлат бюджетидан Ёшлар ишлари агентлигига ажратилган маблағлар ҳисобидан қопланади;

хусусий корхона ва ташкилотларга ишга қабул қилинган ҳамда фаолият бошлаганига олти ойдан ошмаган "Ёшлар дафтари"га киритилган ёшларни қайта тайёрлов курсларида ўқитиш билан базавий ҳисоблаш миқдорининг 4 бараваригача бўлган қисми мазкур хусусий корхона ва ташкилотларга Давлат бюджетидан Ёшлар ишлари агентлигига ажратилган маблағлар ҳисобидан компенсация қилинади;

(Давоми 2-саҳифада)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ТАДБИРКОРЛИКНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ, ИШБИЛАРМОНЛИК МУҲИТИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ БЎЙИЧА ҚўШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР Тўғрисида

Бизнес юришти шарт-шароитларни янада яхшилаш, тадбиркорликни ривожлантиришга оид ислохотларни изчил давом эттириш, тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш механизмларини кенгайтириш, уларни зарур молиявий ва инфратузилмавий ресурслар билан таъминлаш мақсадида:

1. 2021 йил 1 майдан бошлаб тадбиркорлик субъектларини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг қуйидаги қўшимча чоралари жорий этилсин:

а) Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси томонидан:

Марказий банк асосий ставкасининг 1,75 бараваридан ошмаган миқдордаги фоиз ставкаси билан кичик тадбиркорлик субъектларига миллий валютада берилмайдиган кредитлар бўйича фоиз харажатларини қоплаш учун компенсация, унинг белгиланган миқдорларини сақлаб қолган ҳолда, тақдим этилади;

"Ижтимоий ҳимоя ягона реестри" ахборот тизимида рўйхатга олинган фуқароларга тадбиркорлик ташаббусларини амалга ошириш учун кредит миқдорининг 75 фоизигача, бироқ базавий ҳисоблаш миқдорининг 150 бараваридан ортиқ бўлмаган тижорат банклари кредитлари бўйича кафилик берилди;

тадбиркорлик субъектларига банк кредитлари бўйича компенсация ва кафиликлар кредит шартномалари сонидан қатъи назар берилди. Бунда, компенсациялар тақдим этилаётган кредитларнинг умумий суммаси 10 млрд сўмдан, кафиликларнинг умумий суммаси эса 8 млрд сўмдан, бироқ умумий кредит суммасининг 50 фоизидан ошмаслиги лозим;

б) Экспортни рағбатлантириш агентлиги экспорт қилувчилар томонидан товарлар улар бўйича тўловларни кечиктириб тўлаш шартли билан экспорт қилинганда, уларнинг айланма маблағларини тўлдирish учун револьвер кредитларни молиялаштиришга тижорат банкларига молиявий ресурслар тақдим этади. Бунда, ушбу ресурслар ҳисобидан кредитлар тўловлар кечиктирилган муддатга ва экспорт қилинаётган маҳсулотлар қиймати миқдоридан, бироқ 3 миллион АҚШ доллари эквивалентидан кўп бўлмаган миқдорда, йиллик 4 фоизли ставка (шундан, 2 фоизи банк маржаси) билан ажратилади.

2. Яқка тартибдаги тадбиркорлар Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармасининг кафилик ва компенсацияларидан фойдаланиш ҳуқуқига эгалиги маълумот учун қабул қилинсин.

3. Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурлари доирасида ажратилаётган кредитларнинг 70 фоизи кичик бизнес лойиҳаларига, 30 фоизи устувор равишда ўзини ўзи банд қилишга (томорқадан унумли фойдаланиш, уй шароитида хунармандчиликни ва касаначиликни ривожлантириш) йўналтирилсин. Бунда, ажратилмайдиган маблағларнинг камида 15 фоизи жойларда, айниқса, шаҳарларда хизмат кўрсатиш соҳасида кичик лойиҳаларни молиялаштиришга қаратилади.

4. Қуйидагиларга: халқ депутатлари туман (шаҳар) Кенгашларига олис ва чекка ҳудудларда жойлашган ер участкасидан доимий фойдаланиш ҳуқуқини аукционга қўйишда уларнинг бошланғич нархини 50 фоизгача камайтириш ваколати;

Қорақалпоғистон Республикаси Жўрқоғи Кенгеси ва халқ депутатлари вилоятлар Кенгашларига ер участкасидан доимий фойдаланиш ҳуқуқини аукционга қўйишда бошланғич нархга чегирма белгиланадиган олис ва чекка ҳудудлар чегараларини белгилаш ваколати берилсин.

5. 2021 йил 1 июндан бошлаб инфратузилмага яқин жойларда, шу жумладан, республика аҳамиятидаги йўлларга туташ бўлган, белгиланган тартибда тасдиқланган рўйхат бўйича унумдорлиги паст, фойдаланишда бўлмаган қишлоқ хўжалиги ерларини саноат ва хизмат кўрсатиш объектларини барпо этиш учун лойиҳа асосида инвесторларга "E-IURO AUKSION" савдо майдончасида электрон онлайн-аукцион орқали ажратишга рухсат берилсин.

ДАВОМИ 3-САҲИФАДА >>>

ДАВОМИ 3-САҲИФАДА >>>

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

Ёшлар саноат ва тадбиркорлик зоналари фаолиятини ташкил этиш ҳамда ёшларнинг тадбиркорликка оид ташаббусларини қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида

Ёшларнинг тадбиркорликка оид ташаббуслари, стартап-лоийҳалари ва амалий тадқиқотлари натижалари рўёбга чиқарилишига кўмаклашиш, ёш тадбиркорлик субъектларининг саноат ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги лойиҳаларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, шунингдек, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини "Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустақамлаш йили" да амалга оширишга оид Давлат дастурида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида:

1. Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги, Молия вазирлиги, Савдо-саноат палатаси ҳамда Ёшлар ишлари агентлигининг

1-иловага мувофиқ рўйхатда кўрсатилган ҳудудларда ёшлар саноат ва тадбиркорлик зоналарини (кейинги ўринларда – Ёшлар саноат зоналари) ташкил этиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

2. Ташкил этилаётган Ёшлар саноат зоналарининг асосий вазифалари этиб қуйидагилар белгилансин: ёшларга тадбиркорлик фаолиятини бошлаши ва юриштиларни учун Ёшлар саноат зоналари ҳудудида ишлаб чиқариш майдонлари тақдим этиш орқали уларни тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб қилиш;

ёшларга уларнинг саноат ва хизмат кўрсатиш йўналишидаги лойиҳалари, ташаббуслари ва ғоялари амалга оширилишига кўмаклашиш ва қўлай шарт-шароитлар яратиш; "стартаплар" ташкил этиш мақса-

дида бизнес-инкубатор вазифаларини амалга ошириш, ёш тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини барқарор ривожлантиришга ва рақобатбардошлигини ошириш;

ёшларга ўз инновацион ишланмаларини ишлаб чиқариш жараёнига жорий этиш ва натижаларини тижоратлаштириш, йирик саноат корхоналари билан кооперация алоқаларини ўрнатish борасида амалий ёрдам кўрсатиш; банд бўлмаган, шу жумладан, "Ёшлар дафтари"га киритилган ёшларни иш билан таъминлаш ва уларнинг ижтимоий-иқтисодий фаоллигини ошириш.

3. Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги (Воитов) вазирликлари, идоралар ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари билан биргаликда:

ДАВОМИ 3-САҲИФАДА >>>

ФАРФОНА ВИЛОЯТИ

Гапни гапир уққанга

Ёхуд сув тежайдиган технологиялар учун кредитлар ажратиш нега пайсалга солинаяпти?

Фарфона вилоятида жорий йилда 24 минг 378 гектар майдонда сувни тежайдиган технологияларни жорий қилиш топшириғи берилган бўлиб, бу бўйича айрим туманларда банк муассасалари, кластерлар томонидан сунтакликка йўл қўйилмоқда. Президентимизнинг 2020 йил 11 декабрдаги "Қишлоқ хўжалигида сувни тежайдиган технологияларни жорий этишни янада жадал ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида 25 га яқин пудрат ташкилотлари жалб этилди. Улар шартнома асосида қурилиш ишларини фермер хўжаликларига, кластер ерларида олиб бормоқдалар. Жорий йилнинг 18 апрель ҳолатига кўра "Агробанк"нинг ҳудудий филиалларига жами 619 та (имтиёзли кредит учун 424 та, кластерлар тарихида 195 та) фермер хўжаликларига кредит ажратилиши масаласида ҳужжатлар тақдим этилган. Пудрат ташкилотлари томонидан 750 та фермер хўжаликлари ва кластерларнинг 16211 гектар майдонида 310 миллиард 37 миллион сўм миқдоридан қурилиш ишлари бошланган.

Энди бошқа муҳим бир фактга эътиборни қаратайлик! Жорий йилда айнан шу мақсадлар учун "Агробанк"нинг ҳудудий филиаллари томонидан 1166 та фермер хўжалиги ва кластерларга 487 миллиард 560 миллион сўм кредит маблағи ажратилиши керак эди. Бироқ банк раҳбарларининг бу ишга бепарво қарашлари оқибатида 246 та фермер хўжаликларининг 4185 гектар майдонида сувни тежайдиган технологияларни ўрнатиш учун 96 миллиард 487 миллион сўм ажратилган, холос. Қолган кредит маблағларини ўз вақтида олиб, ишлатмаса тоқчилатиб сугориш технологиясини дала-ларга ўрнатиш асосиз кечикаверади. Бунинг оқибатидан сув тизими раҳбарлари, мутахассислари, туманлардаги масъул раҳбарлар турли томонларга арз қилиб қолиши, вилоят ҳокимиятига чиқиши банк муассасалари раҳбарларининг бир бора тезкорлик билан масалани ҳал этишига тенг бўлмайди. Шунинг учун айтар эканда: гапни гапир уққанга, жонни жонга суққанга, деб. Мақол маъноси чуқурроқ ўйлаб қаралса, масалани ҳал қилиш осонлашади. Бу берилган кредит маблағи тўланмай қолмайди, қолган ҳам эмас.

ДАВОМИ 3-САҲИФАДА >>>

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ

Кластер Сенат эътиборида ҳуқуқий кафолат яратилдими?

"Агросаноат кластерлари мақоми ва уларнинг фаолиятини ташкил этиш тартиби тўғрисида"ги низом лойиҳаси кенг жамоатчилик томонидан муҳокама қилинмоқда. Маълумот учун, айни пайтгача кластерлар фаолиятининг ҳуқуқий асосларини белгиловчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат мавжуд эмас эди.

Жиззахдаги "Silverleaf" компанияси мажлислар залида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисини Сенати томонидан "Кластерлар, улар фаолиятининг ҳуқуқий асосларини яратиш" мавзусида ташкил этилган давра суҳбатидан ана шу мавзуда сўз борди.

Унда Олий Мажлис Сенати раисининг биринчи ўринбосари Соҳиб Сафоев, Жиззах вилояти ҳокимлиги, Сенат кўмиталарининг раислари, сенаторлар, тегишли вазирлик ва идоралар, вилоятда фаолият юритаётган кластер корхоналарининг раҳбарлари, фермерлар ва ОАВ ходимлари қатнашди.

Мамлакатимизда ишлаб чиқаришга, хусусан, қишлоқ хўжалиги соҳасига кластер тизимининг татбиқ этилиши кейинги уч-тўрт йилдаги энг муҳим ўзгаришлардан бири сифатида эътироф этилмоқда. Бунга бугунги тадбир ўтказилган Жиззах вилоятининг Пахтакор туманида АҚШнинг "Silverleaf" компанияси иштирокида ташкил этилган кластер фаолияти ҳам ёрқин мисол бўла олади. Ушбу кластер фаолиятидаги энг муҳим жиҳат, даромад олишдан аввал катта харажат қилинаётгани, яъни, ернинг унумдорлигини ошириш, замонавий техника ва технологияларни

қўллаш, илм-фан ютуқларини татбиқ этишга, ижтимоий соҳага маблағ сарфланаётганидир. Бу ишлар бугун ўз самарасини бермоқда. Кластер тарихидаги фермер хўжаликларидан пахта ҳосилдорлиги 21 центнердан 30 центнерга кўтарилди. Кластер тарихида 4 минг 455 янги ишчи ўрни яратилди. Давра суҳбатидан мамлака-

тимизда кластерлар фаолиятини ривожлантиришда устувор йўналишлар, мавжуд муаммолар, кластерлаш жараёнининг ташкилий-ҳуқуқий ва иқтисодий асосларини такомиллаштириш ҳамда бошқа масалалар муҳокама қилинди. Иштирокчилар ушбу соҳадаги қонунчилиқни такомиллаштириш, замонавий, илғор технологияларни

жорий қилишида халқаро тажрибани ўрганиб, татбиқ этиш, фермерлар билан шартномавий-ҳуқуқий муносабатлар, инвестиция киритиш, иш ўринлари яратиш, экспорт, маҳсулотни чуқур қайта ишлаш жараёнидаги қамраб олиш ва бошқа муносабатларни тартибга солиш адолатли ва қатъий талаблар белгилаш лозимлигини қайд этишди.

– Ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг замонавий усули сифатида эътироф этилаётган кластерлар мамлакатимизда кенг жорий этилаётган, – дейди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Аграр, сув хўжалиги масалалари ва экология кўмитаси раиси Баҳодир Тожиев. – Қўмитамиз томонидан тузилган ишчи гуруҳ кластер тизимида олиб борган ўрганишларда бу янги усулнинг қонунчилик базасини мустақамлаш заруриятига эҳтиёт билан эътибор берилди. Давра суҳбатидан ҳам бевосита ушбу соҳага алоқадор бўлганлар билан кластер тизимининг ҳуқуқий асосларини мустақамлаш бўйича қimmatли таклифлар муҳокама этилди.

Тургун УРОҚБОВЕВ, журналист.

22 апрель – Халқаро ер куни

Она замин ошуфтаси

Сир эмаски, ҳар биримиз эсимизни таниган кундан бошлаб, теварак-атрофга, бизни ўраб турган табиий муҳит, мовий осмон, чарақлаган офтоб, мусаффо обиҳаёт, айниқса, чексиз гўзаллик ва битмас-туганмас бойликлар манбаи бўлган, бизни боқувчи, едирувчи, тўйдирувчи она Ерга ҳайрат кўзлари билан боқамиз. Ушбу беғубор ҳайрат ва ошуфталикни қалбида бир умр эъзозлаб, умрини заминшуносликдек машаққатли ва шарафли касбга бағишлагша эса ҳар ким ҳам жазм этолмайди.

Лореаль мукофоти совриндори, Ш.Бегматов Қозон шаҳрида Утган Халқаро "Science Light" танлови ғолиби бўлишди. Жами 20 дан ортиқ талаба ва ёш олимлар республика илм-фан соҳасидаги турли нуфузли танловларда совринли ўринларга муносиб кўрилдилар.

Домланинг ўзлари ҳам фан ва ишлаб чиқариш интеграциясига бағишланган республика ҳамда ҳудудий инновацион ярмаркаларда фаол қатнашмоқда, турли тупроқ-климат шароитларида жойлашган базавий фермер хўжалиқларида илмий-амалий ишлар олиб бормоқда, назария ва амалиётни муҳим аҳамиятга эга бўлган янги маълумотлар, услублар, технологиялар билан бойитиб, ишлаб чиқариш учун тавсияномалар, хариталар, амалий-услубий қўлланмалар яратиб туриб.

Илмий-педагогик фаолиятини жамоат ишлари билан фаол қўшиб олиб бораётган жонқар устоз Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Мақамаси ҳузуридаги ОАКнинг "биология" фанлари бўйича эксперт кенгаши раиси, Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги эксперт кенгаши, Ўзбекистон Экологик ҳаракати илмий кенгаши, Республика хотин-қизлар "Олима" уюшмаси бошқаруви аъзоси.

Бундан ташқари, у Доқуцаев номидаги тупроқшунослар жамаиети Марказий Кенгашининг, Халқаро тупроқшунослар жамаиети, Халқаро аграр соҳаси олимлари уюшмасининг аъзоси ҳамда Халқаро Экология академиясининг академигидир.

Кўп йиллик меҳнати, фан-таълим соҳаларини ривожлантиришга қўшган ҳиссаси, жамоат ишларидаги фаол иштироки учун 1999 йилда Лазиза Ғафурова "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси" фахрий унвонига, қатор мукофотларга сазовор бўлган. Шунингдек, у кўплаб нуфузли танловларда ғолиб чиққан, К.Тимирязев номи Халқаро Олтин медалига лойиқ кўрилган.

Ўйлаймизки, Лазиза Ақромовна сингари фидойи олимлар меҳнати самараси ўлароқ мамлакатимизда тупроқшунослик фани янада раванқ топади ва она заминимиз маҳсулдорлиги янада ошиби, элимиз фаровонлиги бундан ҳам юксалиб бораверади.

Олима ЭРГАШЕВА,
биология фанлари бўйича
фалсафа доктори.

Муҳтарам устоз, зукко олима Лазизахон Ғафурова ана шундай беназир кишилардан, десак муболаға бўлмаса керак?

Лазизахон Ғафурова айна кунларда 2011 йилдан Ўзбекистон Миллий университетининг "Агроэкобиотехнология" илмий маркази раҳбари ва тупроқшунослик кафедраси профессори сифатида ана шу соҳада кенг кўламли илмий тадқиқотлар, амалий ҳамда педагогик фаолият кўрсатиб келмоқда.

1982 йилда номзодлик ва 1995 йилда докторлик диссертацияларини ҳимоя қилган Лазизахон Ақромовна тупроқлар генезиси, эволюцияси, биологияси, кимёси, экологияси бўйича таниқли олима сифатида ушбу соҳаларда ўз илмий мактабини яратди. Утган йиллар мобайнида у 400 дан ортиқ илмий асарлар, шу жумладан 20 та монография, 15 та рисола ва тавсияномалар, 2 та атлас, 10 та дарслик ва ўқув қўлланмалар чиқарди. Лазиза Ғафурова илмий раҳбарлигида 17 та номзодлик ва 4 та докторлик диссертациялари муваффақиятли ҳимоя қилинган. У "Ўзбекистон аграр фани ҳабарномаси" журнали бош муҳаррири ўринбосари, "Она замин" ҳамда Россия Федерациясида нашр этиладиган тупроқшунослик оид бир неча журналларнинг таҳририят аъзоси ҳамдир.

Домла янги илмий технологиялар ва замонавий лойиҳалар асосида тупроқлардан самарали фойдаланиш ва муҳофаза қилиш, қурғоқчилик ва чўлланнишга қарши курашиш, рақамлашган тупроқшунослик ва агрокимё муаммолари,

деградацияга учраган тупроқлар унумдорлигини оширишда ресурс тежовчи янги технологияларга оид фундаментал, амалий ва инновацион тадқиқотлар олиб бормоқда.

Шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, Лазиза Ғафурова Республикада тупроқшунослик бўйича биринчи аёл фан доктори ҳисобланади. У нафақат таниқли олима, тадқиқотчи, педагог, балки Ўзбекистон тупроқшунослик илмини, аграр фани ютуқларини фаол оммалаштирувчи толмас тарғиботчи ва ташкилотчи ҳамдир.

Лазиза Ақромовна ёшларни тупроқшуносликнинг назарий асослари ва амалий кўникмаларига ўргатиш, таълим сифатини таъминлаш йўлида кўп билим ва куч сарфламоқда, шогирдлари билан ҳаммуаллифликда илмий мақолалар эълон қилмоқда, унинг раҳбарлигидаги докторантура, магистратура ва бакалаврият талабаларининг илмий ишлари республика ва халқаро танловларда совринли ўринлар олмақда. Чунончи, Г.Жалилова – Ўзбекистон Президенти стипендиясига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тадқиқотчилар танловида энг юксак ўринга лойиқ кўрилди, Е.Аблаева Зулфия номидаги Давлат мукофотига сазовор бўлди, С.Муродова Республика истеъдодли ёшларининг "Истиқболимиз тимсоллари" анжуманида фан йўналиши бўйича танловда, О.Эргашева ва Д.Маҳмадовалар "Ватаним тараққиётига менинг ҳиссам" номи кўриқда ғолиб чиқдилар. Д.Эгамбердиева – ЮНЕСКО–

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ

Тадбиркорлар билан очиқ мулоқот

Бугун мамлакатимизда ишбилармонлик муҳитини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаб, кенг миқёсда қарор топтириш, тадбиркорликни ривожлантириш борасидаги барча тўсиқларни бартараф этиш юзасидан эътиборга молик ишлар амалга оширилмоқда.

Ушбу йўналишда Тошкент вилоятида ҳам қатор ибратли ишлар йўлга қўйилмоқда. Тадбиркорлик билан шугуланиш истагида бўлган фуқароларга ўз бизнесларини йўлга қўйишлари учун зарур шароитларни яратиб бериш, уларнинг муаммоларини ҳал этишга устувор вазифа сифатида қаралмоқда. Яқинда ташкил этилган ҳоким ва тадбиркорларнинг очиқ мулоқоти туман ва шаҳарларда фаолият юритаётган ишбилармонларни янада шижоат кўрсатиб ҳаракатланишга ундаган бўлса ажабмас. Вилоят ҳокими Даврон Ҳидоятлов тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга тўғридан тўғри масъул бўлган тузилмалар раҳбарлари иштирокида уч юздан зиёд иштирокчилнинг сўзларини тинглади.

Мулоқот чоғида кўтарилган барча муаммоларга ечим топилди. Масалан, учрашувда сўз олган бўстониқлик тадбиркор Уктам Мирзаалиев бир неча йилдан буён қишлоқ хўжалик маҳсулотлари экспорти билан шугулланиб, яхши натижаларга эришиб келаётганлиги, эндиликда ўз бизнесини кенгайтириш ниятида маҳсулотни еттиштириш, қайта ишлаш ва сақлаш гоёси пайдо бўлганлигини, бунинг учун кўп вақтдан буён 200 гектар ер ололмай сарсон бўла-

ётганлигини билдирди. Вилоят ҳокими туман экспорт салоҳиятини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшиб келаётган бу тадбиркорнинг ўринли мулоҳазаларини диққат билан тинглар экан, бу каби ишбилармонларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш лозимлигига алоҳида тўхталди. Мутасаддиларга Уктам Мирзаалиев раҳбарлик қилаётган "Агропром" МЧЖга сўралаётган 200 гектар ерни ажратиб бериш топширилди.

– Мен ўн йилдан буён хунармандчилик билан шугулланиб келаман, – деди кибрайлик тадбиркор Шавкат Юсупов. – Бу давр ораллида ўз севган касбим туфайли эъзоз топдим, бир қатор танловлар ғолиби бўлдим, кўплаб шогирдлар тайёрладим. Фаолиятимизни янада кенгайтириш мақсадида туманимизда хунармандлар маркази очишни режалаштирдим. Бу ерда ёшларга хунар ўргатишни илмий асосда ташкил этиб, курсларда ўқитиб, сертификат бериш, уларни иш билан таъминлаш мумкин бўлади. Аммо қурилиш учун ер масаласи муаммо бўлماпти. Шу масалада ёрдамингиз керак...

Тадбиркорнинг ушбу ташаббуси вилоят ҳокими томонидан маъқулланди. Унга ҳам қурилиш учун ер ажратила-

диган бўлди.

Яна бир тадбиркор Азамат Бобомирзаев йирик бир лойиҳага кредит олиш учун тижорат банкларига мурожаат қилгани, лекин унинг масаласи банклар томонидан пайсалга солиб келинаётганлигини айтиб, шу юзасидан ҳокимдан ёрдам сўради. Вилоят ҳокими уни шу эрининг ўзида Марказий банкнинг Тошкент вилояти Бош бошқармаси раҳбари билан таништириб, мутасаддига мазкур масала бўйича ҳокимга ҳисобот беришини тайинлади.

Очиқ мулоқот чоғида вилоят ҳокими қатнашчилар билан ўта самимий, ҳеч қандай расмиётчиликсиз, дўстона суҳбатлашгани тадбиркорларни хурсанд қилди. Шу боис улар ўз мулоҳазаларини эркин баён қилиб, мавжуд муаммоларини бемалол билдирдилар. Тадбир давомида чорвага яйлов ажратиш, фойдаланилмай ётган бино ва иншоотларни нол қийматида бериш, кредит ажратиш ва инвестиция масалалари бўйича фикрлар билдирилди. Барча масалалар ижобий ҳал этилиб, мутасаддиларга берилган топшириқлар вилоят ҳокими томонидан назоратта олинди.

Иброҳим ТОШЕВ,
"Qishloq hayoti" муҳбири.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2009 йил 13 февралда № 0020-рақам билан рўйхатдан ўтказилган. Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. НАШР ИНДЕКСИ – 144. Буюртма Г-447. 2 724 нусхада чоп этилди.

У ўтмишимиздан садо бўлиб яшайверади Ҳамма гап уни тўғри талқин қилишда

Рамазон мулоҳазалари

*Ассалому алайкум, бизлар келдик,
Кўргани, кўригани салом бердик.
Қўш ариқдан ҳаллаган кўйининг изи,
Қўша белбоғ берса берсин, бойнинг қизи.
Қўша белбоғ берса берсин, белимизга,
Мақтай, мақтай кетайлик биз элимизга.
Ё Рамазон, май Рамазон.*

Чиройли сўзлардан таркиб топган бу Рамазон қўшиғини Гулжаҳон Мардонваннинг "Ўзбек халқ қўшиқлари" китобида ўқидим.

Барчамизга маълумки, муқаддас Рамазон ойининг учинчи кунидан бошлаб ўғил болалар уйма-уй юриб, рамазон қўшиқларини қўйлашди ва эъзизга пул ёки ширинлик ҳада қилишларини қўйлашди. Хуш, сиз бунга қандай қарасиз? Ушбу савол билан ён-атрофимиздагиларга мурожаат қилар эканман, жавоблар турлима-турли бўлиб, жавоб берувчилар ҳам уч тоифа одамлар бўлди. Яъни, катталар, ёшлар ва болалар. Келинг, уларнинг жавобларини бирма-бир таҳлил қилиб кўраймиз.

"Болаларнинг Рамазон қўшиқларини қўйлашлари бу урф-одатимиз ва аънанавий тусга кирган. Ушбу айтимларнинг болаларга фойдаси улар халқ оғзига ижоди билан яқинроқ танишадилар, бу ижодни ҳис қиладилар. Болалар бундай қўшиқларни тўқиш баробарида ўзлари учун ҳам жуда кўп ўзбекона қадриятларни ҳис этакдилар", дейишди катталар.

Тенгдошларимнинг жавоблари эса бошқачароқ бўлди: болаларни Рамазон айтимлари айтишдан қайтариш керак. Уйма-уй юриб, пул сўраш орқали айна гайратга тўлган, ҳамма нарсага қизиқадиган ёшдаги бола психологиясида осон пул топиш тушунчалари шаклланади ва бу унинг нуқсонига айлиниши мумкин.

Сабқдош дугоналаримдан бири болалигида Рамазон қўшиқларини айтиб, уйма-уй юрганларини хижолат билан эслашини, бундан уялишини таъкидлаб ўтди.

Бу масалада кичик ёшдаги болаларнинг жавоблари бошқача бўлди: биз етишмовчилик юзасидан Рамазон қўшиқларини айтмаймиз. Ана шу баҳона кўни-қўшилар, қариндош-уруғларни кўриб чиқамиз. Бунинг нимаси ёмон? Кейин бу болаларнинг бирикишига, аҳил бўлишига ҳисса қўшади.

Жавобларни бир-бир хаёлимдан ўтказарканман, бундай қўшиқларни дунёнинг бошқа халқларидан фарқли равишда фақат бизга тегишлилигини ўйладим. Бувимнинг айтишларича, қа-

димда одамлар ифторликка егулиги бўлмаганлигидан Рамазон қўшиқлари айтишдан ва эҳтиёлларини қондиришган. Бунинг учун эса ҳаракат қилиш, чиройли сўзлар тизилган қўшиқлар яратишга тўғри келган. Демак, меҳнат қилинган. Эҳтимол, ўша даврларда бу кунлик егулик топишдаги энг ақлли йул бўлгандир. Ҳозирги Рамазон қўшиқларини қўйлаётган болалар эса менинг назаримда йўқчилик, етишмовчиликдан бу ишга қўл урмаяптилар. Эҳтимол, бундай айтимлар айтиш Моҳи Рамазон файзу тароватини тарқатишдаги етакчи мақсадлардан бирidir.

Шундай хаёллар билан ўқишдан қайтаётсам, бир тўп болалар рўпарамдан чиқди. Қизиқимиз кучайиб, уларни саволга тутдим:

Болалар, нима қилаёписизлар?
Рамазон айтишга чиқдик.
Рамазон нима?
Қўшиқ.

Ана бўлмаса. Демак, муаммо болаларнинг Рамазон қўшиғи айтиши керакми ёки йўқми деган масалани ечишда эмас, уларга Рамазоннинг хислатлари ва бу қўшиқлар яшовчанлигининг сирини билан таништиришда экан. Ҳарқалай, қачонлардир халқ бу қўшиқларни тўқиган. У миллий тарихимиз, ўтмишимиздан садо бўлиб яшайверади. Ҳамма гап уни тўғри талқин қила биллишда.

Дилсора АБДУҒАНИЕВА,
Тошкент Шарқшунослик
университети талабаси.

Реклама

ИПОТЕКА БАНК

LANZALI TO'LOV TIZIMI 24/7

"Ипотека-банк" АТИБ тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг вақтларини тежаш мақсадида "Лаҳзали" тўлов тизимидан фойдаланишингизни тавсия этади.

"Лаҳзали" тўлов тизими юридик шахслар ва яқка тартибдаги тадбиркорлар ўртасида онлайн режимида банклараро пул ўтказмаларини амалга ошириш имконини беради ва **24/7** вақт давомида (дам олиш ва байрам кунлари ҳам танаффусларсиз) фаолият кўрсатади.

Банкнинг "Интернет-банкнинг" тизимидан фойдаланувчи мижозларимиз ушбу хизматдан бемалол фойдаланишлари мумкин.

Хизматлар лицензияланган

www.ipotekabank.uz

"Ўзавтотранс" агентлигининг Тошкент шаҳар бошқармаси томонидан Аббосхон Муроджон Абдумажид ўғли номига 2018 йил 24 сентябр кунин О'ЗР № 006903- рақамли "Шаҳар йўловчилар транспортидан бепул фойдаланиш учун берилган гувоҳнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент вилояти Чиноз тумани 34-сон умумтаълим мактаби томонидан 2001 йилда Ережепов Чимпўлат Исажонвичга берилган О'Р-Э № 0890749 рақамли шаходатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Қишлоқ хўжалигида билим ва инновациялар миллий маркази жамоаси таниқли олим, қишлоқ хўжалик фанлари доктори **Равшан АБДУЛЛАЕВ**нинг вафоти муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига таъзия изҳор қилади.

QISHLOQ HAYOTI

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Мақамаси таркибидagi ҳамда бошқа дахлдор вазирлик ва идоралар.

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:

Жамшид ХЎЖАЕВ, Шавкат ҲАМРОЕВ, Шухрат ТЕШАЕВ, Мухаммадjon ТОШБОЛАЕВ, Ақтам ХАЙТОВ, Ботир СУЛАЙМОНОВ, Маҳмуд ТОИР, Ҳабиб ТЕМИРОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Раимқул СУЯРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Саҳифаловчи-дизайнер: Маркс ЮСУПОВ

Газета "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6

ISSN 2010-7021

Босишга топшириш вақти: 21.00
Босишга топширилди: 23.10